

A könyvekben ott a világegyetem

Végzettsége szerint román–francia szakos tanár **Ligia Antonia Mirișan**, a Bihar Megyei Gheorghe Șincai Könyvtár menedzsere. Májusban, legutóbbi menedzseri mandátumának értékelése után beszélgettünk vele.

– Nemrég volt az ön menedzseri munkájának mandátumvégi kiértékelése. Adott a kérdés: indul-e újabb mandátumért?

– Egyelőre nem döntöttem el, kicsit korai még ez a kérdés. Elemzem még a dolgokat, s a következő időszakban eldöntöm, indulok-e újabb menedzseri mandátumért.

– Ha az indulás mellett dönt: milyen tervei vannak?

– Vannak még fontos tervek, elsősorban a jelenlegi helyzet megszilárdítása. Átszervezés alatt álltunk jó ideig, és az, hogy most a *Várad* és a *Familia* folyóiratok is az intézményünk részlegeiként működnek, speciális helyzetet teremtett, de folytatnunk kell a megkezdett munkát. Ugyancsak nagyon fontosnak tartom a digitalizálás folytatását, nem azért, mert ez ma divatos, hanem mert létszükséglet. Átálltunk a Tinread könyvtári szoftver

Ligia Antonia Mirișan tizenkét éve irányítja a Bihar Megyei Gheorghe Șincai Könyvtárat

Világokat rejtenek a polcokon sorakozó kötetek lapjai

használatára, és a váradi ArhiDava céggel már két-három éve megkezdtük a régi újságok, lapok digitalizálását. Nagy öröm számomra, hogy közös projektben veszünk részt a budapesti Arcanum Adatbázis Kiadóval, ők lehetővé teszik, hogy a megyei könyvtárban több terminálon keresztül elérhessük majd az ő adatbázisukat is. Ez a szolgáltatás itt ingyenes lesz, akik pedig külső bérletet szeretnének azért, hogy hozzáférjenek az adatbázishoz, az Arcanum által megállapítandó díjat fizetik majd. Szerintem ez az együttműködés nagyon hasznos, és nagyon fontos, hogy a könyvtárban hozzáférnek majd az olvasóink több mint 32 millió szkennelt oldalhoz.

– A megyei könyvtárnak hány digitalizálható oldala lenne?

– Nekünk már elkészültek az elektronikus katalógusaink, és az ArhiDavával már digitalizáltuk a régi sajtókiadványok egy részét, de átadjuk még, ami megvan. Abban egyeztünk meg az arcanumosokkal, hogy azokat a dokumentumokat, régi könyveket, amelyek nekik más forrásból már megvannak, nem szkenneljük újra, ellenben azokat igen, amelyekhez eddig nem jutottak hozzá, így az ő

adatbázisuk is nagyobb lesz, és nekünk előny, hogy ezt az adatbázist a könyvtárból el lehet majd érni.

– *Tudomása szerint vannak még hasonló projektek az országban?*

– Úgy tudom, Marosvásárhelyen és Nagyszebenben is hasonló munkát végeznek. Az arcanumos partnereinktől úgy tudom, hogy az adatbázisukat román irodalommal is bővítenék, ezt is nagyon fontosnak tartom.

– *A megyei könyvtárat 2009 óta vezeti. Beszélne ennek a tizenkét évnek a legfontosabb állomásairól?*

– Elég nehéz lenne elemeznem ezt a tizenkét évet, mert sosem állítottam fel rangsorokat. Hogy miért? Nem félek a rangsoroktól, de úgy vélem, hogy minden alkalommal, minden helyzetben a maximumot nyújtottam. A rangsorolás amúgy is szubjektív, mert lehet, egy adott pillanatban valami nagyon jónak, rendkívülinek látszik, aztán a következő pillanatban történik valami, és ez a rangsor felborul. Ezért nem rangsorolok. Engem úgy neveltek, úgy alakult a személyiségem, hogy mindig a lehető legjobban végezzem el az, amire elköteleztem magam.

– *Nevezhetjük önt a szó jó értelmében vett maximalistának?*

– Lehet, hogy törekszem a tökéletességre, de jobban szeretném, ha olyan embernek tartanának, aki mindig a lehető legjobban akar cselekedni, és hozzátenném: nemcsak arra gondoltam, hogy nekem mi lehet a legjobb, hanem a mások javára is. Lehet, hogy ez patetikusan hangzik, de így neveltek, ilyen a természetem. Megpróbáltam mindenből a lehető legjobbat kihozni a környezetemben lévő emberekkel közösen, hogy nekik is javuk származzon ebből.

– *Ezek után talán fölöslegesnek tűnhet a kérdés, de mégis: mit tart a legnagyobb megvalósításnak, és mit a legnagyobb kudarcnak?*

– Vannak nagyon fontos személyes és szakmai pillanatok az életemben, elég érdekes pályát jártam be. Kolozsváron végeztem filológiát, francia–román szakot, máig tanítok a szilágysomlyói Simion Bărnuțiu Főgimnáziumban, és sok évig voltam az ottani kultúrház igazgatója. Egy bukaresti versenyvizsga után, 2005-ben kerültem Nagyváradra, a Megyei Kulturális Igazgatósághoz, majd négy évig vezettem ezt az intézményt. Abban az örömben volt részem, hogy sikerült az igazgatóságot új helyre költöztetni, megfelelően felszerelni, és

A megyei téka a művészetek egyéb ágait is igyekszik bemutatni. Az első emeleti folyosó most Gy. Szabó Béla metszeti díszítik

közben próbáltam főleg a kulturális örökséggel kapcsolatban új látásmódot meghonosítani. Nagy öröm volt számomra, hogy 2004-ben megkaptam a Kulturális Érdemrend lovagi fokozatát, ezt az Államelnöki Hivatal ítélte oda, és az akkori művelődési minisztertől, Răzvan Theodorescu úrtól vehettem át. Aztán tizenkét évvel ezelőtt átvettem a Bihar Megyei Gheorghe Șincai Könyvtár vezetését. Voltak olyan pillanatok, amelyek megkoronázták a munkámat, amelyek nekem, és azt hiszem, másoknak is számítanak. Nemzetközi kapcsolatok, képzések kedvezményezettje is voltam, ezek nagyon nagy mozgásteret adtak az 1989 utáni új világban. Két-három évet dolgoztam az előző rendszerben, de a pályám döntő része már 1989 után következett, amikor rendkívüli lehetőségek nyíltak meg előttem, és éltem is velük. Nagyon jó szakemberekkel találkozhattam, például képzéseken vehettem részt Franciaországban, a Paris Dauphine Egyetemen, de voltam Németországban, Angliában, Hollandiában, Izraelben is... Ezeket a történéseket maximálisan megéltem, és ezek lehetőséget adtak arra, hogy jelentős személyiségekkel, más kultúrákkal is kapcsolatba kerüljek. Az összes olyan képzés, szeminárium, amelyen részt vettem, gazdagított emberként és menedzserként egyaránt.

– *A mostani mandátuma idején ön két rendkívül nehéz helyzettel szembesült. Az egyiket, az átszervezést már említette, de tavaly kitört a világvárvány is...*

– A pandémia miatt át kellett alakítanunk a könyvtár működését, és tiszteletben kellett tartanunk az előírásokat. Ennek nem mindig örültek az olvasók, de közintézményként min-

(folytatás a következő oldalon)

A könyvekben ott a világegyetem

(folytatás az előző oldalról)

➤ dent meg kellett tennünk az ő érdekükben is. Nagyon sok e-mailt küldtünk az olvasóknak, nagyon kellett figyelniük a könyvek kikölcsonzésekör és visszavételekor, de megtettük, hogy a tevékenységünk, működésünk ne veszítse értelmét. Nem volt könnyű, sajnos kényszerszabadságolások is voltak, még ha rövidebb ideig is, mint másoknál. Igyekeztük úgy dolgozni, hogy minél kisebb legyen az olvasóink vesztesége.

– *Már a könyvtár előtt is kulturális területen dolgozott. Tapasztalatai szerint melyek a szépségei és a nehézségei ennek a területnek?*

– Azt hiszem, kultúra, könyvtár nélkül nem lenne civilizáció. Ez egyértelmű, hiszen ha megnézzük az elmúlt századokat, a kultúra, a művészet vitték előre az emberiséget. Kultúra nélkül, hogy George Călinescut parafrázáljam, mások lennénk, és szegényebbek. Az értékelésemre írott dolgozatom mottójaként is azt a gondolatot választottam, hogy könyvtárak nélkül nem létezik civilizáció. A könyvtárak a kultúra jelképei. Kipróbáltam, és másoknak is javaslom ezt a gondolat kísérletet: képzeljük el az életünket könyvet, kulturális események nélkül – még akkor is, ha az utóbbi időben, mondhatni, az emberek egy része elfelejtette, mit is jelent a könyv. Egyértelműen a könyvek mellett mondok védőbeszédet, hiszen azt az érzést, hogy egy könyvet tart a kezében az ember, semmi más nem adja meg. Úgy érzi, hogy a világegyetemet tartja a kezében. Egy könyv mindig egy új univerzumot fed fel, amelyet bejárhat, szinte fizikailag megérinthet, és ez fantasztikus érzés és elégtétel. Nekem az egyik legnagyobb örömem, elégtételem, hogy a Simion Bărnuțiu iskolából a volt diákjaimmal az évek során felfedezhettük a könyvek és a román nyelv szépségeit. A volt diákjaim még most is szívesen felkeresnek, több tíz- és húszéves érettségi találkozón is voltam, és ott is elmondták, hogy szeretnek olvasni, és örülnek annak, hogy helyesen beszélnek és írnak az anyanyelvükön. Tanári pályám egyik kis titkát is elárulhatom: nem volt tanóra, amelynek a végén legalább öt percig ne írtak volna tollbamondást, vagy ne tanultak volna új szavakat.

– *Amikor ideje van rá, mit olvas?*

– Mindent elolvasok, amiről úgy érzem, hogy gazdagabbá tesz, klasszikus és kortárs szerzőket egyaránt. Nagyon szeretem, és az I. fokozati vizsgám dolgozatát is Ion Luca Caragiale alapján írtam. Imádom Caragialét, Octavian Palert és Augustin Buzurát, jelenleg pedig Angela Martin Fernando Pessoa-ról szóló csodálatos könyvét, a *Lăuntrul ca scenă* címűt olvasom újra. Ez egy kivételes könyv Pessoa-ról, a belső utazásról, és arról, hogy a könyveket olvasva hogyan fedezhetjük fel a kapcsolódási pontokat a jelen lévő szereplő, az olvasó és a szöveg szerzője között. Elbűvölő könyv, és örülnék annak, ha az irodalmi díjakat odaítélők elé kerülne. Az elmúlt időszakban újra felfedeztem Ion Simuț urat is, a háború utáni irodalomról szóló könyvét. Ez is érdekes kötet, hiszen az irodalomtörténet és az irodalomkritika olyan területek, amelyek mellett nem mehetünk el, főleg mi, filológusok nem, akik igényeljük, hogy láthassuk az irodalomban a lényeges dolgokat, lássuk, mi az időtálló érték. Nagyon szeretem nemcsak a román, hanem a világirodalmat is, például a francia szimbolistákat, Paul Verlaine-t, Charles Baudelaire-t, és szenvedélyesen szeretem François Villont, akinek minden alkalommal új és új minőségeit fedezem fel. Híve vagyok az újraolvasásnak is, mert minden alkalommal olyan elemekkel találkozunk, amelyeket már elsőre láttunk, sejtettünk ugyan, de újraolvasáskor új minőséget nyernek.

– *Befejezésül mit tartana még fontosnak elmondani?*

– Kamaszkorom óta követ egy idézet Harper Lee *Ne bántsátok a feketerigót!* című könyvéből, ez vezérelt az évek során: „Azt hiszem, csak egyféle emberek vannak. Egyszerűen emberek.” Azt hiszem, az a legfontosabb, hogy maradjunk emberek, még ha ez manapság nagyon nehéz is. Jelenleg a dolgok átalakulnak, állandó változásban vannak, és néha elvesztjük a lényegét, hogy valójában kik is vagyunk mi emberként. Ez kár, mert mindenkinek az a legnemesebb és legszebb képessége, hogy ember marad. Sajnos a dolgok változnak, de hiszek abban, hogy az embereknek joguk van keresni a boldogságot, csak maradjanak is meg eközben embernek.

Fried Noémi Lujza